

DİĞER FAKÜLTELERDEN EĞİTİM HABERLERİ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde Tıp Eğitimi geliştirme çalışmaları (2.Bölüm)

**Prof.Dr. İskender Sayek
Doç.Dr. Şevkat Bahar Özvarış
Prof.Dr. Turgay Dalkara**

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminin Geliştirilmesi Çalışmaları:

HÜTF’nde mezuniyet öncesi tıp eğitimi ele alan çalışmalara, mevcut entegre eğitimin ve yapının korunarak geliştirilmesi kararıyla başlanmıştır. Bu amaçla; geçen akademik dönem içerisinde, baş koordinatörlük, dönem koordinatörleri ve ders kurulları sorumluları ve anabilim dalı başkanları ile toplantılar yapılmış ve anabilim dallarının akademik kurullarında konu tartışmaya açılmıştır. Bu süreç sonunda, Dönem I, II ve III’de yürütülen amfi derslerinin %10 oranında azaltılmasına karar verilmiştir. Bu şekilde yaratılan zamanlar için, her bir ders kurulunda amfi derslerini destekleyecek, o ders kurulundaki multidisipliner yapıya ve konulara uygun, öğrencilerin küçük gruplar halinde çalıştırılacakları “Probleme Dayalı Öğrenim” oturumları planlanmıştır. Bunun için yaz dönemi modüllerin hazırlanması çalışmaları yürütülmüştür. Örneğin; Dönem II’de “Hastalıkların Biyolojik Temeli” ders kurulu içinde amfi derslerinin yanısıra “İshal” modülü, Dönem III’de “Dolaşım-Solunum” ders kurulu içinde “Dispne” modülü hazırlanmıştır. 2000-2001 eğitim ve öğretim döneminde Dönem I, II ve III öğrencileri için bu uygulamalar başlamış bulunmaktadır. Dönem IV’de de pediatri, genel cerrahi gibi bazı stajlarda modül uygulamaları başlamıştır.

Bu çalışmaların yürütülmesi için alt yapı çalışmaları yaz dönemi tamamlanmış; küçük gruplar halinde çalışmaya uygun modül odaları yapılmış, dekanlıkça öğrencilerin bu çalışmalarda kullanacakları kaynak kitaplar alınmıştır.

Mezuniyet öncesi tıp eğitimi çalışmaları kapsamında ayrıca; tüm öğretim üyelerinden, sorumlu oldukları dersler için, derslerin amaç ve öğrenim hedefleri ile özetlerini yazarak dekanlığa göndermeleri istenmiştir. Bu çalışmanın dekanlıkça yazılı materyal haline getirilmesi ve internet ortamına aktarılması çalışması halen sürmektedir.

Beceri Laboratuvarlarının Kurulması Çalışmaları:

HÜTF’nde mezuniyet öncesi tıp eğitiminde, öğrencilerin Dönem IV’de hasta üzerinde uygulama yapmaya başlamadan önce, Dönem I, II ve III’de maket, manken ve modellerde bazı temel mesleki becerileri öğrenebilmeleri için “Beceri Laboratuvarları” kurulmasına karar verilmiştir. Bu amaçla yaz dönemi beceri laboratuvarlarının inşaatı tamamlanmıştır. Dönem I, II ve III’de öğrencilere kazandırılacak becerileri saptamak amacıyla bir anket çalışması yürütülmüş ve anabilim dallarına gönderilmiştir. Toplanan veriler ışığında saptanan beceriler için gerekli maket, manken ve modeller satın alınmıştır. Ayrıca, sadece beceri laboratuvarında çalışacak eğitimcilerin istihdamı sağlanmış ve bu amaç için eğitimlerine başlanmıştır. Saptanan beceriler için “öğrenim rehberi” hazırlama çalışmaları halen sürdürülmektedir.

Mezuniyet Sonrası Eğitimin Geliştirilmesi Çalışmaları:

HÜTF’nde mezuniyet sonrası uzmanlık eğitiminin geliştirilmesi amacıyla, geçen akademik dönem içerisinde bir dizi toplantı ve hazırlık çalışması yürütülmüştür. Bu çalışmalar kapsamında her araştırma görevlisinin bir “karnesi”nin (log book) olması kararlaştırılmıştır. Bu karneleri oluşturmak için her anabilim dalından, uzmanlık eğitimindeki araştırma görevlisinin izlemesi gereken programı ayrıntılı bir şekilde hazırlaması istenmiştir. Bu çalışma tamamlanmak üzeredir.

Mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimi geliştirmek üzere, HÜTF’ne yeni başlayan araştırma görevlilerinin “uyum eğitiminden” geçmesi kararlaştırılmış ve eğitimlerin ilki geçen yıl yürütülmüştür. Bu uyum eğitimleri periyodik olarak sürdürülecektir.

Sürekli Tıp Eğitimi Çalışmaları:

HÜTF’nin anabilim dallarınca şimdiye kadar bağımsız yürüttükleri kursların ve eğitimlerin sürekli tıp eğitimi çatısı altında toplanması ve gelecek yıllarda daha da geliştirilerek sürdürülmesi amacıyla, her anabilim dalından bir temsilcinin katıldığı hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir. HÜTF öğretim

üyeleri tarafından yürütülecek ve tıpta yeni gelişmeleri ve teknikleri içerecek olan, tıp fakültesi içinden ve daha çok dışından uzmanların yararlanabilecekleri eğitimlerin saptanması ve hazırlanması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu eğitimlerin daha sonra internet ortamında da duyurusu yapılacaktır.

Tıbbi Bilişim Çalışmaları:

HÜTF Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nın tıbbi bilişim birimi; dünyada tıbbi bilişim ile ilgili gelişmeleri izleyerek, fakülteye uygulanması için gereken çabayı göstermektedir. Tıp eğitimi içerisinde tıbbi bilişimin yer almasını, öğrencilerin gereksinim duyacakları temel bilişim becerilerini kazandırmayı hedeflemektedir. Mezuniyet sonrası tıp eğitimi içerisinde de tıbbi bilişimin yer almasını sağlamayı hedefleyen birim, bu hedefler doğrultusunda çalışmalara başlamıştır.

Eğiticilerin Eğitimi Çalışmaları:

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yaklaşık üç yıldır sürmekte olan eğiticilerin eğitiminin kurumsallaştırılması çalışması, iki fazda yürütülerek sağlanmaktadır:

FAZ 1: Tıp fakültesi öğretim üyelerine yönelik "Eğitim Becerileri" Seminerlerinin yürütülmesi çalışması

FAZ 2: Tıp Fakültesi'nde "Eğitim Becerileri" eğitimlerini periyodik olarak yürütecek olan bir "Fakülte Eğitim Ekibi"(FEE)nin oluşturulması çalışması

FAZ 1: "Eğitim Becerileri" seminerlerinin yürütülmesi çalışması

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, öğretim üyelerine yönelik bir eğitim programını hazırlamak amacıyla, üç yıl önce Tıp Fakültesi Dekanlığı'nın desteği ile bir ihtiyaç saptama çalışması yapılmıştır. Bunun için; öğretim üyelerinin; tıp eğitimine yaklaşım, sınıfta olumlu bir eğitim atmosferi yaratma, interaktif (katılımcı) eğitim teknikleri, görsel-işitsel araçları hazırlama ve kullanma, ölçme ve değerlendirme araçlarını hazırlama, kullanma ve değerlendirme, tıp eğitiminde yetiştiricilik(Coaching) konularında, 5'li değerlendirme ölçeği ile kendi kendilerini değerlendirmelerini sağlayacak bir anket formu geliştirilmiş ve öğretim üyelerine gönderilmiştir. Anketten elde edilen verilerin analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Bu ihtiyaç saptama çalışmasının sonunda öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğunun bu konularda eğitim almak istedikleri saptanmıştır.

Bu ihtiyaç saptama çalışmasından sonra, HÜTF akademik personelinin "eğitim" ile ilgili konularda eğitimi için çalışmalara başlamadan önce, tüm öğretim üyelerinin konuya ilgisinin çekilmesi, motivasyonlarının sağlanması amacıyla, bir ön etkinlik olarak Hacettepe Eğitim Bilimleri ile işbirliği yapılarak 4 günlük bir konferans dizisi düzenlenmiştir. Eğitimle İlgili Temel Kavramlar, Öğrenme-Öğretme Süreçleri, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ve Üniversite Eğitiminde Nitelik Sorunları(panel) konularını içeren bu konferansın ileride sürecek etkinliklere bir giriş-zemin oluşturacağı düşünülmüştür.

Yukarıda belirtilen ihtiyaç saptama çalışmasından elde edilen veriler ışığında yürütülecek olan programın içeriği saptanmıştır. Öğretim üyelerine eğitimle ilgili konularda beceri kazandırmaya yönelik, uygulama etkinlikleriyle zenginleştirilen "Eğitim Becerileri" Semineri(Workshop) adı altında eğitimler yürütülmeye başlanmıştır. Bu eğitimlerle, öğretim üyelerinin; yetişkin eğitimi ilkelerine uygun bir şekilde, interaktif tekniklerini kullanarak ve yeterliğe dayalı eğitim yaklaşımı ile eğitim yapabilmeleri amaçlanmaktadır. Bu eğitim programlarının içeriği aşağıdadır:

1. Klinik Eğitime Yaklaşım

Klinik eğitimin amacı, ilkeleri ve temel özellikleri

Yeterliğe Dayalı Eğitim(Competency Based Training)

Klinik eğitimde eğitmenin ve öğrencilerin rolü

2. Olumlu Bir Eğitim Atmosferi Yaratma

Yetişkinler nasıl öğrenir?

Olumlu bir eğitim atmosferi için eğitim öncesi hazırlık yapma

Eğitim sırasında olumlu bir eğitim atmosferinin oluşturulması ve sürdürülmesi

Eğitim sonrasında olumlu eğitim atmosferinin sürdürülmesi

3. İnteraktif Eğitim Tekniklerini Kullanma

Sınıf derslerinin planlanması ve sunumu

Bir sunuma giriş yapma ve özetleme

Soru sorma tekniklerini kullanma
Küçük grup çalışmaları(vaka çalışması, role play, beyin fırtınası,
grup çalışması, grup tartışması vb.)

4. Klinik Eğitimde Yetiştiricilik(Coaching)

Etkili bir eğitmenin/yetiştiricinin nitelikleri
Yetiştiricilik(COACH) modeli
Açık/Net performans modeli olma
Öğrenmeye açık olma
Yetiştiricilik sırasında öğrenmenin değerlendirilmesi
Yetiştiricilik sırasında iletişim
Yetiştiricilikten sonra geribildirim ve izlem

5. Yetiştiriciliği Diğer Eğitim Teknikleriyle Birleştirme

Klinik ortamda yetiştiricilik
Etkili bir klinik gösterim(demonstrasyon) yapma
Klinik eğitimde anatomik modellerin kullanılması
Hasta üzerinde uygulama yapma
Eğitim sırasında hasta hakları

6. Yeterliye Dayalı Değerlendirme Araçları

Bilgi değerlendirme araçları
Beceri değerlendirme araçları

7. Görsel-İşitsel Araçları Hazırlama ve Kullanma

Yazı tahtası
Kağıt tahtası(Flip-chart)
Tepegöz
Slaytlar
Video bantlar

Yukarıda belirtilen amaç ve içerik; küçük gruplarla(10-12 kişilik), 5 günlük programda 20 oturumda tamamlanmaktadır. Seminer programı “Yeterliye Dayalı Eğitim” yaklaşımıyla ve interaktif eğitim yöntemlerin kullanılmasıyla “yaparak” ve “katılarak” öğrenmeye dayalı bir şekilde yürütülmektedir. Seminer boyunca, her gün sabah ve öğleden sonraki oturumlara başlamadan önce enerji veren, grubu kaynaştıran “ısınma” etkinlikleri ile başlanmaktadır. Katılımcılar küçük grup çalışmaları ile yukarıda belirtilen konulardaki (içerik) çalışmalara aktif olarak katılmakta ve her günün sonunda “günün değerlendirilmesi” etkinlikleri ile kendi öğrenmelerini yönlendirmektedirler. Seminer içerisinde katılımcıların, öğrencilere “olumlu geribildirim” verebilmeleri ve öğrencilerle iletişimlerini geliştirmeye yönelik, “geribildirim” ve “dinleme-iletişim” etkinlikleri yürütülmektedir. Ayrıca, seminerde ele alınan yaklaşımların ve tekniklerin, katılımcıların kendi birimlerinde yürüttükleri eğitim ortamlarında nasıl kullanılabileceği konusunda bir grup çalışması ve tartışma yürütülmektedir. Seminerlerin sonunda, yarım günlük süre içerisinde; katılımcılar ikişerli gruplar halinde, kendi alanlarındaki konulardan birinde, seminer boyunca öğrendiklerini sergileyebilecekleri 20’şer dakikalık sunumlar gerçekleştirmektedirler.

Bu eğitim programının tamamlanmasından sonra, seminerlerin sonunda katılımcılar sertifikalandırılmaktadır.

HÜTF’nde yürütülen bu eğitimlere katılma, öncelikle yardımcı doçentler için zorunlu hale getirilmiştir. Gelecekte akademik kadrolara atanmada bu eğitime katılma koşulunun getirilmesi de planlanmaktadır.

FAZ 2: “Fakülte Eğitim Ekibi”(FEE)nin oluşturulması çalışması:

FAZ 1 çalışmasında, öğretim üyelerine yönelik “Eğitim Becerileri” seminerleri sürdürülürken, ilk 3-4 seminer programına katılanlar arasından, eğitici eğitimlerinde görev almaya istekli öğretim üyeleri, “Master Trainer” adayları olarak belirlenmiştir. Böylece 14 öğretim üyesinden oluşan ve ileride tıp

fakültesi bünyesinde eğitici eğitimlerini yürütecek bir çekirdek kadro oluşturulmuştur. Bu çekirdek kadro “Eğitici Eğitimcisi” olarak uzun vadede akademik personelin eğitimini sürdürebilmek için gerekli bilgi ve beceri kazandırmak üzere yetiştirilmektedir. Fakültede eğitimcileri eğitmek üzere oluşturulmaya çalışılan “**Fakülte Eğitim Ekibi**” içinde görev alacak olan “Eğitici Eğitimcisi” adayları için, geçen akademik yıl içerisinde, “**Program Geliştirme ve Grup Dinamikleri**” semineri düzenlenmiştir. Bu adaylar için, 27 Kasım-1 Aralık 2000 tarihleri arasında, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi-Eğitim Bilimleri Bölümü tarafından, “*Formatörlük Eğitimi*” adı altında, 10 saatlik teorik bir kurs daha düzenlenecektir.

Halen, yukarıda belirtilen “Eğitici Eğitimcisi” adayları, fakültede görece az sayıda yürütülmekte olan “Eğitim Becerileri” seminerlerinde, co-trainer olarak çalışmaktadırlar. Bu eğitimciler daha sonra “uzman eğitici” ünvanını kazanacaklar ve 2001-2002 akademik yılında, daha sık aralıklarla, HÜTF’nin ve diğer tıp fakültelerinin öğretim üyelerine yönelik “Eğitim Becerileri” seminerlerini düzenli bir şekilde yürütebileceklerdir.